

Europese bijeenkomst
van bezoekers in Kroatië

Alternatieven voor detentie

JRS neemt
het woord

De laatste maanden is de opening van de gesloten gezinsunits op het terrein van het gesloten centrum 127bis in Steenokkerzeel niet uit de media te branden. Verschillende ngo's – waaronder JRS Belgium – voeren actie (zie: <http://een-kindsluitjenietop.be>) onder andere met een petitie tegen de opsluiting van kinderen. JRS bezoekt deze gezinsunits wekelijks in een beurtrol met Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Tot nu toe werden er al minstens drie gezinnen opgesloten met in totaal elf kinderen. Het ging steeds over alleenstaande moeders met kinderen. Een gezin met vier kinderen was in totaal 54 dagen opgesloten. De begeleiding van deze gezinnen blijkt alvast een afmattende taak voor onze geaccrediteerde bezoekers.

De opsluiting van kinderen laat ook de politieke wereld niet onberoerd. De PS schreef een wetsvoorstel tot verbod van opsluiting van minderjarigen. De Commissie van Binnenlandse Zaken van de Kamer van Volksvertegenwoordigers verzocht JRS Belgium een advies over dit wetsvoorstel te geven. Dat was voor ons de gelegenheid om ons principieel verzet tegen de detentie van kinderen te herhalen, maar wij wilden ook constructief tewerk gaan door de mogelijke alternatieven van dichterbij te onderzoeken.

België beschikt namelijk sedert 2008 over een alternatief voor de detentie van gezinnen met minderjarige kinderen, met name de terugkeerwoningen. JRS brengt daar al sinds de oprichting regelmatig bezoeken. Wij hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om onze tienjarige ervaring op het terrein samen te vatten en een aanzet te geven tot een evaluatie van deze terugkeerwoningen. Wij kwamen tot het besluit dat er voor dit alternatief niet genoeg middelen ter beschikking waren om ze te doen werken zoals was vooropgesteld: ondergefinancierd, heeft men nooit kunnen investeren in de noodzakelijke infrastructuur en in het personeel dat kan waken over de specifieke belangen van de kinderen. Nochtans waren ze bedoeld om het lot te verbeteren van kinderen die voordien van hun vrijheid werden beroofd. >

In dit nummer

- 01 Alternatieven voor detentie
- 02 Europese bijeenkomst van bezoekers in Kroatië
- 03 'Transmigranten' Een nieuwe prioriteit in het verwijderingsbeleid
- 04 Boek
- 04 Wachten. En niemand weet wanneer aan het wachten een einde komt

Naar aanleiding van onze bezoeken in de fonkelnieuwe (gesloten) gezinsunits van het centrum 127bis moesten wij daarentegen vaststellen dat deze wel voorzien zijn van een hoogwaardige infrastructuur en gespecialiseerde ondersteuning van de kinderen. Ze krijgen psychologische hulp en een divers aanbod van ontspanningsmogelijkheden. Paradoxaal genoeg leverde de administratie geen dergelijke inspanningen in de terugkerwoningen, die detentie moesten voorkomen. De investeringen lijken gereserveerd te zijn voor 'het einde van de keten', namelijk detentie.

Tijdens een hoorzitting van de Commissie van Binnenlandse zaken hebben wij deze paradox uitgebreid toegelicht. Samen met andere ngo's en instanties hebben wij gepleit voor een grondige, onafhankelijke en ook kwalitatieve evaluatie van de terugkerwoningen. JRS Belgium vindt dat zij hun potentieel als alternatief voor detentie bewaren op voorwaarde dat er voldoende geïnvesteerd wordt in infrastructuur en personeel.

Het volledige advies kunt u lezen op onze website (www.jrsbelgium.org).

Griet Demeestere,
geaccrediteerd bezoeker en
Baudouin Van Overstraeten,
directeur JRS Belgium

Europese bijeenkomst van bezoekers in Kroatië

De jaarlijkse Europese ontmoeting van de gedetineerde bezoekers van JRS vond dit jaar plaats in het klooster van Glavotok op het eiland Krk in Kroatië. De prachtige omgeving en de hartelijke verwelkoming door onze Kroatische collega's – die zelfs gekookt hebben voor ons – maakten er een buitengewone ontmoeting van.

De ervaringen die we met elkaar deelden, bevestigden de evolutie die men overal in Europa vaststelt. Detentie wordt de hoeksteen van de verschillende vormen van asiel- en migratiebeleid met een toename van het aantal detentieplaatsen, de opening van nieuwe detentiecentra en een verharding van de asiel- en verblijfsprocedures. In die context waren onze bezoeken aan gedetineerden nooit zo belangrijk en moeilijk als nu.

Deze dagen boden de bezoekers de gelegenheid om op adem te komen en nieuwe krachten op te doen om het vol te houden. Vanuit de beginselen van geweldloze communicatie gaven twee Kroatische psychotherapeuten ons een basisopleiding in technieken om onszelf te beschermen in het kader van dat dikwijls zware werk.

De ontmoeting leidde ook tot een overvloed aan ideeën voor het voorbereiden van de sensibiliseringscampagne die JRS Europa zal coördineren rond de verkiezingen voor het Europees Parlement, die in België samenvallen met de nationale verkiezingen. De gepubliceerde boodschappen en getuigenissen zullen toegespitst zijn op vier aspecten van het migratiebeleid: een menswaardige opvang van de vluchtelingen, hun integratie, beveiligde routes naar Europa en het afwijzen van het in detentie plaatsen van migranten.

Elisabeth Razesberger,
geaccrediteerd bezoeker

Welkom Dennis

Nadat Dennis Van Vossel uit Stekene zijn masterdiploma in de rechten had gehaald, kwam hij half september ons team versterken. Aangezien hij al voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen had gewerkt als geaccrediteerd bezoeker van het gesloten centrum van Brugge, kwam hij als geroepen om Marie Bouvier tijdens haar ziekteverlof te vervangen en het gesloten centrum Caricole te bezoeken. Hij zal ook zorgen voor de communicatie van JRS Belgium, meer bepaald op Facebook. Voor Dennis zijn echte relaties en concrete acties belangrijk. Bij JRS vindt hij een mogelijkheid om bruggen te slaan tussen migranten en Belgen, om de samenleving te veranderen. Hij is een natuurliefhebber en houdt van trektochten en kamperen. Hij begon ook met muurklimmen als een middel tot zelfoverstijging en contemplatie.

'Transmigranten'

Een nieuwe prioriteit in het verwijderingsbeleid

'Transmigranten': het vaakst gehoorde woord in de communicatie van onze staatssecretaris voor Asiel en Migratie van deze laatste maanden. De term raakte jammer genoeg zo ingeburgerd dat we onszelf ook betrappen op het gebruik ervan. Geen enkele wet definieert wie transmigrant is. Het gaat gewoon om vluchtelingen. Mensen dus. Mensen op weg naar wat zij denken dat een veilige plek is. Reeds maandenlang een doorn in het oog van velen. De aandacht gaat naar overlast in het Maximiliaanpark, ruzies in het Noordstation, steekpartijen aan de bushalte, overvallen op vrachtwagens op snelwegparkings, inklimming in de haven van Zeebrugge... Individuele incidenten die in een rechtsstaat een individuele aanpak vereisen.

Dit vroeg om een kordate aanpak. De staatssecretaris besliste dan ook om een administratief 'afhandelingscentrum' in te richten in Steenokkerzeel en 160 plaatsen vrij te maken in de gesloten centra. Dit leidde tot een nooit geziene 'carousel'. Halsoverkop en willekeurig werden mensen overgeplaatst naar andere centra. Velen werden vrijgelaten, met of zonder strafblad. Waar was de rechtszekerheid? Waar was de rechtlijnigheid? Waarom werden die mensen juist nu vrijgelaten? Als hun vrijlating blijkbaar geen problemen creëert, waarom werden ze dan opgesloten? Het individuele dossier van de vrijgelatene – of van de opgeslotene – leek er weinig toe te doen. In hun plaats werden 'transmigranten' opgesloten die opgepakt werden na grote razzia's in parken en stations. Recent werden ook personen opgepakt terwijl ze logeerden bij mensen thuis in het kader van het Burgerplatform. Hoezo overlast?

Na de razzia worden alle opgepakte personen naar het 'afhandelingscentrum' van Steenokkerzeel gebracht om vandaar naar een gesloten centrum gebracht te worden. Vaak betekent dit dus: een arrestatie in Zeebrugge, maximum 24 uren aanhouding in Steenokkerzeel, om dan gedetineerd te worden in Brugge, of vrijgelaten te worden met transport naar Brussel zodat ze een asielaanvraag kunnen indienen. Dit alles in transport mét politie-escortes.

Wanneer ze eenmaal in het gesloten centrum van Brugge zijn, is de situatie zeer onzeker. We zien heel wat mensen die hard aangepakt zijn door de politie, van wie de telefoon – vaak hun enige contact met hun familie in hun land van herkomst of met contactgezinnen in België – inbeslaggenomen werd. Mensen die inderdaad vaak alleen de bedoeling hebben naar het Verenigd Koninkrijk te gaan, waar ze al zovele jaren van dromen, het beloofde land dat hen op weg deed gaan en in al die jaren van ontbering en angst mythische proporties aangenomen heeft. Mensen die doodsbang zijn om door de Dublinregeling teruggestuurd te worden naar een overvol kamp in Griekenland, waar ze misbruikt of verkracht werden.

Het wordt tijd dat er in andere dingen wordt geïnvesteerd. In plaats van cipiers, tralies en handboeien hebben deze mensen degelijke informatie nodig van mensen met wie zij een vertrouwensband kunnen opbouwen. Hun vertrouwen in overheden is in hun thuisland aan het wankelen gebracht, het vergt tijd en finesse om dat vertrouwen te herstellen. Dat doe je niet door ze keer op keer op te sluiten en weer vrij te laten, vaak zonder enige tussenkomst van een rechter. Als deze mensen in het detentiecentrum gedwongen worden om een 'impliciete asielaanvraag' in te dienen, hoeft het niet te verwonderen dat ze de trauma's die ze hebben opgelopen in hun land van herkomst niet durven te ont-hullen. Hoe kunnen ze immers vertrouwen op een rechtsstaat terwijl de feiten rondom hen getuigen van willekeur?

*Griet Demeestere,
geaccrediteerd bezoeker*

Welkom Timothée

Timothée Pigé is een Franse tweedejaars novice bij de jezuiten. Hij is gediplomeerd ingenieur Hout, maar bij JRS ontmoet hij de vrijwilligers en migranten die betrokken zijn in het project Up Together met het oog op hun begeleiding. Up Together ondersteunt migranten op het kantelpunt van hun migratietraject in de keuzes die ze moeten maken door hen onderdak te bieden en een begeleidingstraject van maximum twaalf maanden. Naast dit engagement zal Timothée bezoeken brengen aan de gesloten centra voor migranten. Zijn missie bij JRS kadert goed in zijn verlangen om jezuïet te worden. Wat hem daartoe bewoog is het verlangen om de ander te dienen. Hij vroeg de novicemeester

om naar mensen gestuurd te worden die te maken krijgen met grote onzekerheden. Migrant zonder wettig verblijf zijn ongetwijfeld in zo'n situatie. Timothée blijft een vijftal maanden bij JRS Belgium; begin februari keert hij naar het noviciaat in Lyon terug.

F. Gemenne en P. Verbeeren

Au-delà des frontières

Pour une justice migratoire

Brussel, CAL, 2018, 120 blz., €10

Een academicus (Universiteit van Luik) en een hulpverlener (Dokters van de Wereld) verenigen zich om tien voorstellen te doen die het huidige migratiebeleid grondig zouden veranderen. Om het publiek niet bang te maken, bepleiten de auteurs geen opengrenzenbeleid, maar vragen ze dat er legale toegangskanalen zouden komen voor kandidaat-migranten om de dubbele plaag van mensensmokkelaars en dodelijke migratieroutes te bestrijden. De migranten zouden worden geselecteerd door een soort van loting. De auteurs staan er ook op dat elke vorm van geweld tegen migranten in ons land veroordeeld wordt. Elk van hun voorstellen verdient besproken te worden: het aanstellen van een openbare aanklager voor de strijd tegen racisme, een moratorium op uitzettingsmaatregelen, onze ambassades bevoegd maken om asielaanvragen in het buitenland te behandelen, het oprichten van een Europees asielagentschap, het overdragen van de migratiebevoegdheden aan de eerste minister, enz. Het integreren van migranten wordt niet op de eerste plaats gezien als hulpverlening vanwege de ocmw's, maar als hun plicht om bij te dragen aan het maatschappelijk welzijn. Daarin worden ze geholpen door de sociale partners en het middenveld, die op hun beurt omkaderd worden door de overheidsinstellingen. Het boek bevat

ook mooie passages die de zogenaamde tegenstelling tussen de armen van hier en de migranten ontkrachten. Een positief en bescheiden boek, kortom een aanrader.

Xavier Dijon, SJ,
medewerker JRS Belgium

©Stripmix

Wachten

En niemand weet wanneer aan het wachten een einde komt

Marlies Talay is een Amerikaanse studente die het *Honours Programme: Evil, Retribution, Forgiveness* aan de KULeuven volgt. Ze ging eenmalig mee op bezoek in het gesloten centrum van Brugge met Griet Demeestere. Deze getuigenis laat zien hoe een buitenstaander de gesloten opvangcentra voor vreemdelingen ervaart.

W e gaan eerst naar de afdeling voor mannen en ik ga bij een man zitten van zo'n veertig jaar oud. Hij is afkomstig uit Afrika. Hij is homoseksueel en vroeg asiel aan, want in zijn land is homoseksualiteit verboden. Hij woont sinds tien jaar in België. 'Ik sterf liever in België dan terug te keren.' Om ons heen zit een vijftiental mannen, sommigen zitten op een zetel en kijken tv, anderen zitten aan een lange tafel. Hij vertelt dat hij lange tijd dacht dat gay zijn een zonde was. Maar België gelooft zijn verhaal niet. Hij is sinds vier maanden in het gesloten centrum. Zijn dwang tot zelfverminking is groot. 'Mijn land straft me om wie ik ben en België doet hetzelfde. Wat is de zin van mijn leven?'

Een Syriër van twintig jaar oud is sinds een maand opgesloten. Ik vraag hem domweg waarom hij naar België kwam. Hij kijkt me verbaasd aan. 'Weet jij dan niet wat er in Syrië gebeurt?' Hij ziet er jong uit en is zeer mager. Hij is opgewonden en beweegt zijn handen snel op en neer. 'Ik kan hier niet langer blijven. Ik word hier gek.' Hij toont zijn voorarm. Zijn huid vertoont lange en diepe snijwonden, die nog niet geheeld zijn. Hij kijkt naar me met een wilde blik. 'Ik zeg het jou, ik word hier gek!'

De mannen begeven zich naar de eetzaal voor het middagmaal en samen met Griet ga ik naar de vrouwenafdeling. Hier zijn de muren beschilderd met bomen, hartjes, bloemen en vlinders die bestemd lijken voor een lagere school.

Daarna gaan we naar de tweede vleugel voor mannen. Er staat een biljarttafel en de tv staat op het nieuws. De zalen zijn niet netjes. De zetels zijn opgelapt en rafelig. De mannen vertellen me dat ze met vijftien of meer in één kamer slapen. Ze klagen over het gebrek aan hygiëne, ze voelen zich vies. Overal hangt een geur van sigarettenpeuken. Ook de bewakers roken. Ik krijg er hoofdpijn van, maar ik kan het hun niet kwalijk nemen. Er is hier niet veel anders te doen dan te roken en te wachten. Zelfs na enkele uren in het centrum kan ik alleen nog maar denken aan dat wachten. Iedereen wacht en niemand weet wanneer er aan dat wachten een einde komt. Dat – meer dan al het andere – vervormt de werkelijkheid. Deze mensen staan 'geparkeerd' en ze kunnen niets anders doen dan wachten. En ze weten het.

Marlies Talay

DOE EEN GIFT

IBAN : BE40 5230 8069 3163
BIC : TRIOBEBB

Voor elke gift boven 40 € zal u een fiscaal attest opgestuurd worden.

Jesuit Refugee Service Belgium vzw

Maurice Liétartstraat 31/9
1150 Brussel

Tel +32 2 738 08 18
info@jrsbelgium.org

www.jrsbelgium.org